

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบ เทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน เอกชนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้าน ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยสุ่มโรงเรียนมา 12 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากโรงเรียนทั้งหมด 32 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนโดยการสุ่มอย่างง่ายมาโรงเรียนละ 1 ห้อง ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 475 คน เป็นนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดีจำนวน 132 คน สภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลางจำนวน 213 คน และสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดีจำนวน 130 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุดคือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบให้เติมรายละเอียดในช่องว่าง และให้เลือกตอบจากตัวเลือก จำนวน 13 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ

2. แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) เป็นแบบสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ชุด จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยง 0.76 ค่าความยากง่าย 0.26 - 0.77 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.23 - 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางบ้านและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปให้แก่โรงเรียนที่นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรและขอรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างกัน มาวิเคราะห์ความแตกต่างโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 จึงนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิม เลขคณิต เป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Sheffe Method)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) ของนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างกัน

1.1 นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดี และนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) สูงกว่านักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) ไม่สูงกว่านักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลาง ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดี และนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) สูงกว่านักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการที่นักเรียนมีสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ดี จะมีส่วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กให้สูงขึ้น

สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของบ้าน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กให้ดีขึ้น ดังที่ อารี รังสินันท์ (2532: 518) ได้ให้ความเห็นว่า การที่เด็กอาศัยอยู่ในบ้านซึ่งตั้งอยู่ในทำเลที่ดี มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีต้นไม้ มีธรรมชาติสวยงาม สดชื่น มีสนามบ้านมีขนาดใหญ่พอกับจำนวนสมาชิก มีการจัดห้องที่เป็นสัดส่วนเฉพาะคน มีการจัดแต่งบริเวณอย่างสวยงาม เป็นระเบียบ สะอาด จะทำให้เด็กมีอารมณ์ที่ปลอดโปร่งแจ่มใส มีความรู้สึกที่อิสระปลอดภัย และเป็นตัวของตัวเอง เด็กจะเกิดความสามารถในการคิด จินตนาการ และแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมสมาธิในการทำงาน การเรียนของเด็กได้ดีกว่าเด็กที่อยู่ในชุมชนแออัด อยู่ใกล้โรงงาน มีเสียง มีกลิ่นรบกวนหรืออยู่ในแหล่งอบายมุข บริเวณบ้านมีความคับแคบ มีสมาชิกอยู่รวมกันมาก ไม่มีห้องเป็นสัดส่วน มีความเป็นส่วนตัวน้อย การจัดตกแต่งรุงรัง ไม่สะอาด ไม่เป็นระเบียบ สภาพแออัด และเสียงดังรบกวน ปัจจัยดังกล่าวจะทำให้จิตใจของเด็กไม่ปลอดโปร่งแจ่มใส ไม่เอื้ออำนวยต่อความคิดสร้างสรรค์ และเกิดสมาธิในการแสวงหาความรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิศเพลิน เขียวหวาน (2520: 106) ที่วิจัยพบว่าสภาพด้านที่อาศัยและถิ่นที่ตั้งของบ้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสอดคล้องกับการวิจัยของ โรเบิร์ต อี กรินเดอร์ (Robert E.Grinder 1963: 501) ที่วิจัยพบว่าบ้านที่มีสภาพไม่ดีพอจะส่งผลให้เด็กกลายเป็นคนที่ปรับตัวไม่ได้ และไม่สามารถใช้ความสามารถทางสติปัญญาได้เต็มที่ และถึงแม้ว่าเด็กจะสามารถปรับตัวได้ดี แต่สภาพทางบ้านก็จะไม่กระตุ้นให้เด็กรักเรียน

สภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคมของครอบครัว เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเช่นกัน จะเห็นได้จากเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า ดังงานวิจัยของ เอ็ดเวิร์ด แฟรนเคิล (Edward Frankel 1962: 176 - 177) ซึ่งวิจัยพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะ

ทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจ และสังคมต่ำ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ขาดเรียน บ่อย ทำผิดวินัยมาก และมีส่วนร่วมในกิจกรรม เสริมหลักสูตรน้อย และจากผลการศึกษาของ เดวิด อี เลวิน (David E. Levin 1965: 10) ซึ่งพบว่าฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม เป็น ตัวแปรสำคัญในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ เจตคติ แรงกระตุ้น และค่านิยม ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญต่อผลการเรียนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ อารี รังสินธ์ (2532:18) ที่ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีโอกาสได้เรียนรู้ และมี ประสบการณ์ได้กว้างขวางกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ เนื่องจากผู้ปกครองสามารถให้การส่งเสริมด้านวิชาการ และความถนัดต่าง ๆ ได้ เช่น การจัดหา อุปกรณ์ หนังสืออ่านประกอบการเรียน จัดสถานที่ที่เหมาะสมกับการเรียน จัดทัศนศึกษาการเรียน ศิลปะ และดนตรีซึ่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะขาดแคลนโอกาส เงิน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เวลา ทำให้เด็กต้องดิ้นรนขวนขวาย เพื่อช่วยเหลือตนเองทางด้าน เศรษฐกิจ ความขาดแคลนจะทำให้เด็กมีความกังวล และ เคร่งเครียดจนไม่มีเวลาสำหรับทบทวนวิชาความรู้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของเด็ก

สภาพแวดล้อมด้านการส่งเสริมการเรียนในครอบครัว นอกจากบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองจะมองเห็นความสำคัญของการให้การศึกษาแล้ว ยังจะต้องเอาใจใส่อย่างจริงจัง เป็น พิเศษกับการศึกษาของเด็กไม่ว่าจะ เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนอย่างเต็มความสามารถ การให้กำลังใจ สร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กจะช่วยให้เด็กได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อาทร รัตนคำณวม (2522: 20 - 22) ได้ให้ความเห็นว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ให้การสนับสนุนความต้องการทางการเรียนของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ หรือของเล่นที่มีส่วนพัฒนาสติปัญญาของเด็ก การให้ความสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียน หรือกิจกรรมของเด็ก การให้คำปรึกษา เมื่อเกิดมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการเรียนตลอดจนการให้กำลังใจ ดิศคาม ชื่นชมผลการเรียนของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนที่ดีขึ้น จะเห็นได้จากการวิจัยของ มอริสัน เอส แอsworth (Morrison S. Ashworth 1963: 332-A) ที่พบว่า แรงกระตุ้นจากผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียน และ กอบกุล รังสิยะโรจน์ (2527: 26) ได้วิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม การเรียนภาษาอังกฤษในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนภาษาอังกฤษ

สภาพแวดล้อมทางด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กดังที่ อารี รังลินันท์ (2532: 519) ได้ให้ความเห็นว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น สมาชิกภายในครอบครัวมีความรักใคร่สนิทสนมใกล้ชิดกัน พ่อแม่อยู่กับด้วยความรัก ความเข้าใจ ยอมรับธรรมชาติ ความต้องการของเด็ก และสามารถให้การตอบสนองได้อย่างเหมาะสม จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น ภูมิใจ และเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนในการส่งเสริมสติปัญญา ตรงกันข้ามหากสภาพครอบครัวมีความแตกแยก พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ขาดความเข้าใจที่ติดอกกัน มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน ไม่สนใจและยอมรับธรรมชาติของเด็ก เข้มงวด และยึดถือความคิดของตนเป็นสำคัญ จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ กัดค้น เครียด เกิดความไม่มั่นใจ ไม่แน่ใจในความรักของพ่อแม่ที่มีต่อตน จะส่งผลให้เด็กเกิดความไม่มั่นคงทางอารมณ์ สับสนวุ่นวาย เหนงา ว่า เหว่ และจะส่งผลให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี ไม่มีการพัฒนาด้านความสามารถและสติปัญญาของคนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน ชูชม (2522: 94) ที่ว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งไปรแกรมวิทย์-คณิต และศิลป์-คณิต และตรงกับผลการวิจัยของ ปาจารย์ วัชชวัลดู (2527: 70) ที่พบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ อินซัพของ และจอห์น แฮทตี (In - Sub, Song and John Hattie 1984: 1267) ได้วิจัยพบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของเด็ก

2. นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 605) ไม่สูงกว่านักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลาง มีความกระตือรือร้นและมีความเอาใจใส่ต่อความสำเร็จในระดับสูง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ จินตนา อินทรไทย (2525: 49) ซึ่งพบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง รองลงมาได้แก่นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูง นอกจากนี้ สมร ทองดี (2523: 149) ยังได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อเด็กว่า การที่เด็กเกิดมาในครอบครัวที่เหมาะสม มีระเบียบวินัย มีความรักใคร่ปรองดองกันระหว่างพี่น้อง พ่อแม่ให้อิสระตามสมควร สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีอารมณ์ที่มั่นคงในการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย ในทางตรงกันข้าม ประดิษฐ์ อุปรนัย (2523: 263) ได้กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านดี

พ่อแม่ของเด็กส่วนใหญ่จะมีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมสูง ทำให้สามารถจัดหาสิ่งต่าง ๆ มาให้ กับเด็กอย่างเพียงพอไปทุกสิ่งทุกอย่าง นอกจากนี้มีจำนวนไม่น้อยที่มักจะเลี้ยงลูกแบบตามใจ ทุกอย่าง และปกป้องเกินไป การที่เด็กได้รับการตามใจและมีทุกสิ่งทุกอย่าง เพียงพร้อมจะทำให้ เด็กขาดความกระตือรือร้น ซึ่งส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ของเด็กไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร นอกจากนี้ อานนท์ อาภาภิรม (2517: 150) ได้กล่าวว่า มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่อยู่ในครอบครัว ชั้นสูงที่บิดามารดาดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ หรือการอบรมสั่งสอน เป็นอย่างดี แต่ก็ยังประพฤตินั้นไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง ซึ่งเชื่อกันว่าอาจเป็นเพราะ เด็กเหล่านี้ได้รับความสนใจ มากเกินไป จนกระทั่งกลายเป็นเด็กเสียไป จากที่กล่าวมาข้างต้น คงจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ เด็กที่มี สภาพแวดล้อมทางบ้านดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนไม่สูงกว่า เด็กที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

1. บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรให้การสนับสนุนการ เรียนของนักเรียนด้วยการจัด สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของบ้านที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว การจัดหา อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการ เรียน และการให้ความช่วยเหลือทางด้าน การเรียนของนักเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์และ เอื้ออำนวยต่อการ เรียนของเด็กให้มากที่สุด

สำหรับครูสังคมศึกษา

1. ครูควรให้คำชี้แนะแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม ทางบ้านให้ เอื้ออำนวยต่อการ เรียนของเด็กให้มากที่สุด
2. เมื่อพบ เด็กมีปัญหา เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ครูควรจะนำปัญหาที่เกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางบ้านมาใช้ เป็น เกณฑ์ในการพิจารณาด้วย เพื่อจะได้ทราบปัญหาที่แท้จริง และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

สำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษา เปรียบ เทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนัก เรียนในโรงเรียน เอกชน ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนัก เรียนในโรงเรียน เอกชนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใดของสภาพแวดล้อม ทางบ้านมากที่สุด
2. ควรเพิ่มตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านให้มากกว่านี้ เช่น เพิ่มตัวแปร เกี่ยวกับ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ศาสนา อาชีพของผู้ปกครอง เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยคล้ายกับการวิจัยในเรื่องนี้ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างประชากร ในระดับชั้นและวิชาอื่น ๆ